

УДК 340

Степан Сливка

Національний університет «Львівська політехніка»,
професор кафедри теорії права та конституціоналізму
Навчально-наукового інституту права,
психології та інноваційної освіти,
доктор юридичних наук, професор
stepan.s.slyvka@lpnu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1683-4363>

КАНОНІЧНА ПЕДАГОГІКА У МЕТАФІЗИЧНОМУ ПРАВІ

<http://doi.org/10.23939/law2023.40.033>

© Сливка С., 2023

Погляди на виховання, навчання, освіту, розвиток є завжди актуальними, адже різні ідеї впливу одних людей на інших є предметом дослідження багатьох наук. Земне життя, духовне навколишнє середовище потребує щоразу відсторонення розуму від земних, чуттєвих турбот, а звернення до духовних надчуттєвих, недоступних розумові проблем, які впливають на онтологічну життєдіяльність людини, яка регламентується відповідними нормами.

Великою мірою мова йде про загальну педагогіку у позитивному праві, про життєві педагогічні знання, які мають визнання глибинних – душевних, духовних. Але цього замало. Ці знання повністю обґрунтовані промислом Божим і висвітлені у богословській літературі. Звідси випливає, що є такі види педагогіки, як ордологічна (тілесна), екзистенціальна (душевна) і трансцендентальна (духовна). Вважаємо, що їх доцільно (в цьому випадку) об'єднати у поняття канонічної педагогіки.

Метафізичне право є природно-надприродним тайнописом, наповненим духом мудрості криптологічним методом, розрахованим на дію надчуттєвих принципів людини. Божественною надвічністю створений спеціальний зашифрований онтологічний код з метою здобуття природно допустимих життєвих інновацій для творчого пізнавального процесу життєдіяльності. У метафізичному праві, створеному надприродною людиною на основі пізнання природно-надприродних законів, явищ природи, природних закономірностей, містяться богословські мотиви життя, сенс природного існування внутрішньої людини та її спасіння від зла. Зрозуміло, що метафізичне право шляхом духовного єднання, синергійності діє із позитивним правом, природним правом, канонічним правом, церковним правом, філософією права і педагогікою.

Вдамося до такого науково-дослідного алгоритму: метафізична право-канонічна педагогіка – педагогіка у метафізичному праві – канонічно-правова лабораторія.

Метафізична людина потребує метафізичного права і метафізичної педагогіки, незважаючи на те, що людина в даний час найбільше турбується фізичними, тілесними питаннями. Вирішення земних турбот зовсім не звільняє людину від майбутніх небесних дбайливостей. Теперішні неспокійні думки мають підстави на існування. Тілесний

ордологічний неспокій потрібно задовольняти врегулюванням майбутнього неземного за допомогою земних засобів. Таким засобом є метафізичне право.

Ключові слова: наратив; менталітет; види педагогіки; екзистенція; саморефлексивність.

Постановка проблеми. Якщо людина є найдорожчим з творінь Бога, але володіючи свобідною волею, може уярмлювати себе добровільно матеріальним менталітетом. Звичайно, якщо покращення матеріального стану позитивно вплине на духовний стан, то в цьому сенсі має місце один із напрямів формування метафізичного права, а людська цілісність при цьому зберігається.

Аналіз дослідження проблеми. Важливі питання, які стосуються вказаної проблематики, досліджує чимало науковців та відомих людей, серед яких: Дж. Темплтон, Е. Штайн, Дж. МакТагарт.

Мета статті. Висвітлити питання канонічної педагогіки у метафізичному праві.

Виклад основного матеріалу. Виходячи з того, що людина має цілісну природу, вона поєднує в собі культурологічне, природне й надприродне. Зокрема, створюване нею культурологічне (позитивне) право повинно мати надприродні перспективи, що не завжди такий правовий наратив має місце у буденному житті.

Річ у тім, що людина у своїх вирішеннях побутових та професійних проблем ухиляється від природних регламентацій. Людина скочується до примітивного, простого мислення і лінується або вважає дотримуватися думати про вищі свої буттєвості. Таким способом вона нехтує цілісністю своєї природи, не визнає цієї цілісності і скочується до матеріальної ментальності. Такий стан є у багатьох людей і він характеризується відстороненням від всього людського, тому й намагається завзято робити відповідні культурологічні правки у позитивне право.

Чому це один із напрямів формування метафізичного права? Відповідь впливає із того, що далеко не всі норми природних й надприродних законів враховані. Їх доволі багато, але вони впливають з онтології віри. Віра у майбутнє, надприродне не є цілком абстрактною. Адже перші люди жили в раю, функціонувало надприродне метафізичне право, але через спокуси воно втратило панування. І тепер виникла необхідність організувати людину для самої себе спасіння своєї цілісної, онтологічної природи. Для цього й появляється метафізичне право.

Виходячи із вищеподаних міркувань, можна сформулювати дефініцію метафізичного права.

Вважаємо, що метафізичне право – це інтелектуальне творіння людини про норми власного утримання своєї цілісної природи в ордологічному, екзистенціальному та трансцендентальному станах.

Цілісність природи людини в *ордологічному стані* – це вміння жити в матеріальному стані, віддаючи перевагу душевному і духовному станові. Тобто повсякденне життя хоча й вимагає більше уваги надавати матеріальному побуту, їжі, одягу, соціальному станові, але це повинно здійснюватися після прояву високого ступеня провідних людських властивостей, категорій душі і духу. Створити для себе такі умови й одночасно норми життя надзвичайно складно, оскільки життєдіяльна ситуація змушує діяти навпаки – умовно кажучи, нагодувати сім'ю, утримати її матеріально і т. ін. При цьому часто знижується ступінь метафізичності, втрачається розуміння призначення людини на землі, тобто цілісність людської природи зазнає серйозних тріщин.

Для недопущення тріщин у цілісності людської природи існує Церква і заклади освіти. Церква передусім забезпечує віру у спасіння людини від непотрібної, зайвої буденності і вказує на шляхи таких дій. Крім того, вона постійно наголошує на існуванні граничних, недоступних досвідів надчуттєвих принципів причин та засад буття. Простіше кажучи, Церква вказує, як потрібно жити, і задає тон цього життя. Прикро, що це усвідомлюють здебільшого старші люди. Молодь до Церкви часто ставиться як до чогось додаткового, несистематичного, наголошуючи при цьому на достат-

ності підтримання етнічно-родинних традицій. І то ці традиції стають не стільки душевно-духовними, скільки матеріальними – їжа й пиття. Звичайно, гармонійність святкування етнічно-родинних традицій порушується, а норми такого «модернізованого» святкування часто призводять до проблем поведінки, до гріха.

Надсвідомі початки й елементарні закони буття повинні закладатися у закладах освіти: дитячих садках, школах, коледжах, університетах. Тут поступово формується певний метафізичний підхід до правил поведінки, а згодом й до права. Учні, студенти все глибше вникають в абстракції права, метафізичну реальність і т. ін. Вивчення первинної природи людини, метаантропології поступово дає можливість сприйняти таке розуміння світу і такий спосіб мислення, при якому ігноруються або спрощено розглядаються взаємозв'язки і взаємодії явищ та предметів, а процес розвитку тлумачиться як кількісне збільшення об'єктів без їх якісної зміни.

Якісна зміна необхідна для метафізичного виховання молоді. Молодь здебільшого вдається до неонтологічної форми спілкування, грубих слів, спрощених аморальних дій та багато інших шкідливостей, неблагочестивих звичаїв. Ми нарікаємо на школу, соціальні інститути, державу, нехтуємо Церквою, а про сім'ю ніби забуваємо. Часто у сім'ях панує така ситуація, де віддається перевага менш земним речам, а духовним питанням – повне відсторонення. Достатньо подивитися на те, хто з сім'ї регулярно відвідує богослужіння, і можна зрозуміти стан цілісності людської природи, вивищення повсякденних потреб, фізичних втомлень, складнощій на роботі тощо. Тобто знаходяться причини, щоб у вихідні й святкові дні бути вдома, а не на богослужіннях. На нашу думку, це яскравий приклад негативних взірців порушення людської природи.

Загалом цілісність природи людини в ордологічному стані зберігається за допомогою дотримання елементарних моральних норм, санкціонованих канонічним правом. Тобто тих моральних норм, які стосуються передусім побутових, звичних дій людини, частини її слів, без яких обійтися неможливо. Але не кожна елементарна дія, слово відповідає канонічному праву, онтологічним вимогам. Інтелектуальне творіння людини, в цьому випадку, повинно бути природним, а не штучним, що пристосовується до вигідних явищ. Звичайно, в ордологічному стані потрібно володіти найбільшою кількістю моральних (позитивних) норм. Як цього досягнути?

Виходити потрібно з того, що: 1) існує органічна єдність вчорашнього, сьогоднішнього, майбутнього; 2) кожна людина повинна підкорятися власній субстанції; 3) існує природа ментального стану; 4) ціле управляє частинами; 5) добро і зло не мають меж.

Часто людина не задумується над тим, що її дії, слова, думки утворюють своєрідний сховок, тезаурус, який стає у пригоді подальшого життя, вирішення долі. Можна сказати, що у цьому сховку (якщо він онтологічний) міститься спасіння людини. Це надбання моралі, чеснот, які є інколи потужнішими за вогнепальну чи ядерну зброю. Казуальності (випадковості, одиничності) тут не буває. Життєві факти не є простими і кожен випадок не є випадковим, оскільки враховується минуле, минулі моральні «збереження» (власні і всієї родини). Добре, якщо ці «збереження», нагромадження» добрі, а якщо не добрі? Тут може допомогти теперішнє, його правильна організація, надприродна допомога можуть покращити минулий моральний стан.

Субстанція як гранична засада, до якої прямує кожна людина, існує. Цих субстанцій є декілька: одна абсолютна, інші відносні, до них прямує людина. Як образ Божий, людина прямує до абсолютної субстанції – Бога, щоб набути Його подоби. У цьому процесі земна мораль, якою володіла людина, наближається до надприродної моралі – чеснот, які містять недосяжні в земному житті абсолютні норми. Крім того, існує диференційована власна субстанція – це акмеологічні, гносеологічні вершини моралі, яких може досягнути образ Божий. Зрозуміло, що це умовна субстанція, індивідуальна, нескінченна і є частиною інших субстанцій (особливо родинних). Але сума людських субстанцій не може утворити цілу абсолютну субстанцію. Можна лише наближатися до неї.

Природа ментального стану самості полягає в тому, що людина повинна знати саму себе і не намагатися володіти тими ордологічними особливостями, які притаманні іншим. На практиці це буває так: не проявляти свого воління копіювати моральний устрій іншої людини. Кожен має свою

ментальну особливість і потрібно стежити, щоб вона була онтологічною. При цьому треба врахувати, що й природа воління є різною і не кожне воління має перспективи для реалізації. Тут керівництво належить абсолютній субстанції.

Ми не завжди хочемо зрозуміти фундаментальність цілого, а думаємо, що те, що впливає з нього, може мати більшу вагу. Ціле має відповідальність за частини, згідно із Всесвітніми законами життя, *ціле управляє частинами*. Якщо ордологічне право взяти за частини, то цілим буде метафізичне право. Звідси випливає, що земне (людське, державне) право хоча є умовно видимим, але не абсолютно реальним. Так чи інакше верховним, цілим правом є метафізичне право. В цьому й полягають серйозні розбіжності.

Добро і зло не мають меж впливу на людину. Але ці дві категорії є духовними, цінними, ціннісними й обов'язковими в ордологічному стані.

І добро, і зло є кількісним. Із двох добрих людей одна може бути добрішою від другої, а з двох злих людей одна може бути злішою ніж друга. Цінності добра утворюють послідовність і так само цінності зла. І все це разом становить єдину послідовність цінностей, генеруючим відношенням, у якій є «кращий ніж» чи «гірший ніж». З будь-яких двох цінностей добра та зла одна буде кращою за другу, яка своєю чергою буде гіршою за першу [1, с. 725–726]. Для метафізичного права добро і зло має безособові субстанції – відповідно рай і пекло, але вони не є відповідно верхньою і нижньою межею, чи максимальними і мінімальними вимірами. Ця класифікація у земному, ордологічному житті не здійснюється, про неї лише пам'ятають, що такі напрями існують. Звичайно, ліміт добра прямує до «плюс нескінченності», а ліміт зла – до «мінус нескінченності». Якщо цінність добра очевидна, то цінність зла – ні. Зло оцінюється в порівнянні, в аналізі, в повчанні, як не треба робити і яке добро втрачає людина, коли робить зло. Ці дії людина робить самостійно з можливими консультаціями, бажано з онтологічним пунктом консультації – Церквою. Тоді цілісність природи людини набуває гарантій.

Розглядаючи цілісність природи людини в *екзистенціальному стані*, наголосимо, що її душа подарована Богом як сукупність творинь протягом шести днів. Про таку метафізичність не завжди людина пам'ятає, тому часто здійснює неекзистенціальні судження. Тому й існує розсудна частина душі і не розсудна, яку потрібно постійно зменшувати, оскільки в екзистенціальних судженнях народжуються чесноти.

Екзистенція – це субстанція людини як образу Божого. Ця субстанція є онтологічною, обов'язковою, відносною. Кожна людина має свою екзистенцію, тому ці екзистенції є частинами цілого – абсолютної екзистенції – Всесвіту.

Лабораторією абсолютної екзистенції Всесвіту є сім'я під духовним управлінням Церкви. У цій лабораторії формуються душевні чесноти як канонізована мораль почуттів, а також слів і дій. Фактично це душевна лабораторія, в якій здійснюється інвестування ордологічної моралі. Це великий план природи, промисел Божий, який забезпечує душевний розвиток для світових потреб. Тобто душевна лабораторія формує світ, Всесвіт людськими канонічними почуттями, душевними енергіями людей.

Метафізичне право визначається великою силою мудрості через душевну могутність людини. Адже творча екзистенціальна природа людини діє згідно з законами душі як мікровсесвіту до макровсесвіту. Кожна людина є частиною однорідного цілого, тобто Всесвіту. Цим притяганням вона повинна здійснювати душевний прогрес, зростати, надавати своєму життю глибшого значення, а таким способом здійснюється зміцнення Всесвіту. Божественна природа душі, її надприродні властивості роблять людину милосердною, плодоносною доброго душевного урожаю, бо душа людини не повинна містити вакууму. Для цього часто потрібно заглядати у свою душу й аналізувати кожну душевну дрібницю, яка має життєву вагу. За допомогою дрібних душевних компонентів людина будує своє життя.

Душевне багатство потрібно постійно перевіряти на якість, а ще краще поставити у своїх «дверях» до всіх своєрідну чеснотну сітку, фільтр. Тоді уникатиметься ментальне забруднення

негативними інвестиційними моральними компонентами, які надходять із ордологічного середовища. Ментальне забруднення душі – це різні емоційні реакції (злість, ненависть, заздрість, ревності і т. ін.), а ті матеріальні накопичення, які руйнують внутрішню екологію людини, призводять до невдач, руйнування Всесвіту. Така ситуація виникає із неонтологічного розуміння закону притягання: душа без контролю розуму притягає до себе всі життєві ситуації. Відсутність екологічної оцінки своєї емоційної природи робить душевні пориви природно-надприродно неправомірними, а для людини це стає (рано чи пізно) невдачею.

Невдача є природним явищем [2, с. 459]. Людина не завжди задумується, що у неї наявна низка невдач, яка не допускає до успіху. Для аналізу душевних невдач застосовується екологічно-правовий підхід. Суть цього підходу полягає у вмілому сприйнятті невдач і знаходженні хоча б одного варіанта виходу з умовного безвихідного становища. Вихід завжди є. Він міститься у налагодженні контактів мікровсесвіту із макровсесвітом. Тут на допомогу приходять Церква, а також уміле використання потужної сили душі як вищої сили розуму.

Загалом екзистенціальний стан метафізичного права хоча є внутрішнім станом людини, але відображає зовнішній стан світу і взагалі всю повноту природи, враховуючи, що природа цілого виражається в кожній частині. Хоча стан своєї душі оцінити складно, проте екзистенціальна гармонія міститься у спокої. Душевний спокій зцілює людину, гармонізує її, продукує барвисті онтологічні думки.

Трансцендентальний стан метафізичного права приймає душевні інвестиції для формування остаточної цілісності людської природи. У трансцендентальному стані завершується умовна субстанція як виплеканий образ Божий. І трансцендентальна людська подія стає відлунням вчорашнього, об'єднанням всього минулого. Тоді елементарна ордологічна мораль, екзистенціальні чесноти об'єднуються і визначають вищі чесноти, які панують не тільки в земному природному, а й небесному, надприродному світі. Тобто те, що було, трансформувалося в те, що має бути. Людині треба вміти навчитися бачити і відчувати ознаки того, що має бути, тобто елементи трансцендентності у практичному житті. Зокрема, багато чітких знаків про трансцендентність сигналізують небесні знаки, явища природи, ірраціональні почуття, аналіз цінності низки невдач у земному житті та багато чого іншого.

Духовна сила Всесвіту забезпечується трансцендентною вірою і трансцендентними законами, які освідчують, осяюють людське життя. Головне для людини – не допускати духовних помилок, зневаги до того, що наш хліб «насущний» – це пожива для майбутнього, для збереження нашої цілісної природи. Для цього необхідно постійно бачити отримання дару надприродної благодаті, відчувати дію надприродних чеснот, здобутих шляхом духовних інвестицій у метафізичне буття, надприродну дійсність. Таке онтологічне явище призводить людину до знаходження життєвої рівноваги, вищої правомірності життя, що стосується не тільки дій, а й слів, почуттів, думок і, нарешті, щастя. Щастя здобути можливо лише там, у трансцендентному світі за допомогою трансцендентної любові.

Трансцендентна природа законів Всесвіту формує метафізичний вектор канонічності. Цей вектор ніколи не заведе у безвихідь, у зло, а дасть таку духовну енергію, духовне мудрування, які дадуть протомислительні онтологічні плоди. Водночас слід пам'ятати відоме прислів'я: що посієш, те й пожнеш. Духовний, трансцендентальний фронт триває. Йде напружена боротьба за онтологічні результати надприродної плідності. Ця боротьба регламентується вищою силою розуму метафізичного права.

Метафізичне право, крім регулятивних функцій, виконує ще й зобов'язальну функцію. Зміст цієї функції зводиться до дидактики і теорії виховання. Адже людина повинна знати межі своєї поведінки і дотримуватися їх для того, щоб свою людську природу утримувати в онтологічному стані. Видається, що для цього існує **канонічна педагогіка**, яка є наступним елементом науково-дослідного алгоритму метафізичного права.

Про канонічну педагогіку досліджень мало. Здебільшого її порівнюють з духовною педагогікою, церковною педагогікою, етнопедагогікою, народною педагогікою, національною педагогікою, інноваційною педагогікою та ін. Деякі раціональні зерна у такому мисленні є, але векторна спрямованість дослідження потребує дещо інших інновацій. Мова повинна йти про утримання природної цілісності людини так, щоб не пошкодити її надприродних атрибутів ірраціональних детермінантів. Тобто на людину треба дивитися як на мікрокосмос, засвоїти те, що є у ньому і що з цим робити, щоб відповідати онтологічним умовам. Такі вимоги відповідають суворій канонічності піклування про світ. Це здійснює зобов'язальна функція канонічної педагогіки, яка зобов'язує свобідну волю творити добро під онтологічним напоумленням.

Тому канонічною педагогікою будемо вважати такий метафізичний напрям у філософії права, який розглядає процес онтологічного впливу одного мікрокосмосу (педагога) на інший (учня) з метою забезпечення максимального наближення до макровсесвіту.

Відомо, що людина займає особливе місце в космосі: вона – мікрокосмос, що об'єднує в собі всі царини сотвореного світу. Тому в антропології збігаються всі метафізичні, філософські, богословські питання і звідси дороги ведуть в усі напрямки [3, с. 21]. Ми розглянемо метаантропологічний напрям дослідження канонічної поведінки людини як мікрокосмосу в умовах панування зла у земному житті.

З ордологічного стану розпочинається процес онтологічного впливу одного мікрокосмосу на інший. Тобто тут бере початок умовна морально-чесотна ліствиця, моральна педагогіка, яка одобрена канонічним правом. Фактично в ордології запускається певна морально-правова фабрика формування не тільки онтологічних тілесних дій, а й слів, почуттів і думок. Таку фабрику очолює педагог (в широкому розумінні). Це канонічно підготовлений мікрокосмос, який знає потреби макрокосмосу і вміє звичайні, побутові речі застосовувати для забезпечення екзистенційного і трансцендентного життя. Це відбувається завдяки умовній сівбі зерна в добрий ґрунт для вирощення очікуваного онтологічного результату.

Метафізика ордологічного педагогічного процесу, організованого мікрокосмосом, полягає в тому, що цей процес ґрунтується на добрі, яке започаткував Творець макровсесвіту. Зло у творінні не закладено, значить, й канонічна педагогіка повинна уникати зла, боротися з ним і давати очищені від нього плоди для екзистенції як наступної сходинки ліствиці.

Чи можливе існування ордології без екзистенціології? Насправді ні, неможливо. Інакше це буде даремна і марна праця задля матеріального збагачення, що завершиться згубою мікрокосмосу: він створений не для матеріального.

Наступний педагогічний стан – екзистенціальний, стосується більше слів і почуттів, хоча вони були потрібні і в попередньому стані. Але активна ліствицька діяльність настає у розкритті і наповненні душевних моральних якостей, які називаються канонічними чеснотами. Відсутність в достатній кількості канонічних чеснот у мікрокосмосі має силу падіння, значного збільшення відстані від макрокосмосу. Це є не що інше, як природна несправедливість, яка не повинна поселитися в душі мікрокосмосу. Тут діють закони, які скеровані на спасіння людської природи і взагалі природи існування людини. Людина без душевних чеснот є неживою, не мікрокосмосом, а якимось шкідливим мотлохом, який господар викидає на смітник.

Помістити мікрокосмос силами іншого мікрокосмосу у трансцендентний стан неможливо, але підготувати до цього стану можна. Це буде вищою метою канонічної педагогіки. Що потрібно для досягнення цієї мети? Передусім треба, щоб мікрокосмос (педагог) сповідував засади канонічної педагогіки і щоб сам прямував до набуття характеристики макрокосмосу. Це можливе тоді, коли усвідомлення педагога матиме реальне підґрунтя, що він – мікрокосмос, переконання, що у ньому містяться всі мікроелементи світу, що не тільки дія, слово, почуття, а навіть думка впливає на Всесвіт. Тобто потрібне володіння педагогом вищих трансцендентальних чеснот, що ордологічне життя є тінню трансцендентального життя, що майбутнє – це метафізичне сьогоднішнє. Треба уміти перенести своє буденне життя у надприродний вимір і це передати тим, хто виховує.

Трансцендентальні чесноти формують уже не стільки розум як мудрість, здатність жити у блаженному стані, попередньо відчувши реальні здобутки у канонічному житті. Фактично ми маємо справу з канонічно педагогічними впливами на отримання кандидатства у трансцендентальність.

Можна зробити висновок, що канонічна педагогіка існує не для розвитку природно-надприродних догм, не для виховання зовнішньої повинності, а оволодіння трансцендентальними наративами, які мають перспективу для ціннісного життя.

Духовну силу метафізичного права Всесвіту підтримує канонічна педагогіка. Тому доцільно звернути увагу на наступний науково-дослідний алгоритм – **педагогіка у метафізичному праві**. Водночас зауважимо, що у метафізичному праві містяться не тільки педагогічні аспекти, а й інші науки, зокрема богослів'я, етика, дипломатика, природознавство і т. ін. Тому на метафізичне право не треба дивитися спрощено: поряд із нормами подаються умовні методичні вказівки, їх реалізації, джерела, перспективи. Ці та інші науки існують онтологічно для збереження цілісності Всесвіту і виривати котрусь із них із контексту буде неправильно. Закони органічної єдності у Всесвіті є надприродно-онтологічними, їх забезпечує рефлексивність, усвідомлення та пізнання межових основ буття, мислення та людської культури загалом. Зокрема, особливе місце займає саморефлексія як стрижень канонічної педагогіки, як оцінка людини самої себе у вчорашньому, теперішньому і майбутньому, що визначає ціле.

Саморефлексивність – це форма єдності. Ціле, що є саморефлексивним, має додатковий тип єдності, якого немає в жодному цілому, яке не є саморефлексивним. Адже саморефлексивне ціле поєднане зі своїми частинами особливим способом. А через це розглядувані частини поєднуються одна з одною особливим способом, оскільки кожна з них має систему внутрішніх відношень між власними частинами, які всі відповідають одній і тій самій системі, а отже, відповідають одна одній [4, с. 518–519]. На таких засадах сформована педагогіка у метафізичному праві і відповідає вимогам канонічної педагогіки.

Педагогіка у метафізичному праві розвивається за одними природно-надприродними законами. Тому педагогічний підхід до права має органічне обґрунтування, а право має педагогічні аспекти. Звідси й впливає логіка саморефлексивності у метафізичному праві: **особливий спосіб єдності педагогічних, онтологічних частин у метафізичному праві – це цілісність канонічної субстанції, яка впливає на земне виховання мікрокосмосу**.

Зауважимо, що основні педагогічні онтологічні частини у метафізичному праві – це природна дидактика, екзистенціальне виховання та трансцендентальний розвиток. Ідеться про правову дидактику, почуттєво-правове виховання й духовно-правовий розвиток. Ці частини загалом визначають канонічну педагогіку, яка міститься у метафізичному праві, її треба уміти знайти. Це уміння міститься в особливому способі єдності – канонічній субстанції. Канонічна субстанція впливає із саморефлексивності мікрокосмосу і макрокосмосу.

Особливий спосіб єдності права і педагогіки у метафізичному вимірі – *це нерозривність у формуванні визнаного розуміння дозволів і заборон з урахуванням думки суспільства*. Ідеться про те, що метафізичне право впливає із єдиного потужного родовища – законів Всесвіту. Із цього родовища впливають і педагогічні частини як окремі технології. Вивчаючи закони Всесвіту, кожна людина вибирає власну технологію реалізації цього закону. Тому уявлення про зміст закону формує метафізичне право, а уявлення про реалізацію цього закону – метафізичну педагогіку. Узгодивши ці два метафізичні уявлення з богослів'ям, ми отримуємо зміст Божого права і канонічну педагогіку. Таким способом існує нерозривний зв'язок людини з Богом, тобто зв'язок мікрокосмосу і макрокосмосу. Фактично це зв'язок вищого права і вищої моралі, яке є видимим для суспільства і основою канонічної й загальної педагогіки. Для кожної людини такий взаємозв'язок, поєднання вищого права і вищої моралі є канонічною субстанцією, яка впливає на земне виховання, тобто формує відповідну педагогіку.

Пристаючи до висвітлення останнього науково-дослідного алгоритму – **канонічно-правова лабораторія**, наголосимо, що він підсумовує три попередні алгоритми: метафізичне право, канонічна педагогіка, педагогіка в метафізичному праві. Ба більше, розглядуваний четвертий алгоритм є реалізатором заданих трьох алгоритмів. У поняття «реалізація» ми введемо умовні терміни: лабораторія, фабрика, цех, школа, келія, та інші, оскільки відомі поняття з виробничої сфери підсилять зміст педагогічної канонічно-правової лабораторії.

Почнемо з того, що природа не терпить порожнечі. У людини цієї порожнечі не існує априорі, бо її створив Бог як онтологічну істоту з поміщенням створінням попереднього часу. Але, найголовніше, що людина, як мікрокосмос, містить Божий дух, Боже Царство. Тобто порожнечі у природі людини не може бути: вона наповнена Вищим Добром. Але це Вище Добро потрібно постійно підтримувати, освіжувати святістю, оживлюваними властивостями дій, слів, почуттів, думок і т. ін.

Вважаємо, що для канонічно-правової лабораторії існує така композиція основних визначників: *метаантропологічна фабрика чеснот, небесний цех монолітності, келія метафізичних умов, школа богословського визначення.*

Метаантропологічна фабрика чеснот потрібна для формування канонічного права за допомогою педагогічних впливів. Це провідна композиція у розглядуваній лабораторії, оскільки характеризується великою кількістю не шаблонної, а творчої метаантропологічної продукції життєвих норм – чеснот. Для глибшого розуміння цього фабричного процесу необхідно вдатися до елементів періодичного закону.

Людина, як фабрика дій, слів, почуттів, думок, створює ніби мимовільно складні процеси, які мають у житті неоднозначні пояснення. Все це фабричне творіння перебуває у динаміці. Переміщення здійснюється у трьох вимірних орбітах: ортологічній, екзистенціальній, трансцендентальній. По цих орбітах переміщуються і створені людиною для себе норми, мораль, чесноти, які необхідні для життєдіяльності. Норми і мораль не завжди є онтологічними, що стає об'єктом для педагогіки, особливо канонічної педагогіки. Після впливу канонічної педагогіки з'являються онтологічні чесноти, які переміщуються на екзистенціальні та трансцендентальні орбіти. На кожній орбіті здійснюється і підтримується єдність небесного і земного.

Фабрика чеснот закладена у природно-надприродних законах, які відображені у совісті людини та біологічному функціонуванні організму. Совість як підсвідома норма менталітету керує фабрикою чеснот і веде людину до спасіння, вчить її віддалятися від зла. Тут на допомогу приходить філософія серця (П. Юркевич), яка, властиво, формує душевні, екзистенціальні чесноти, що формують нові трансцендентальні чесноти шляхом благодаті та здійснення прощі до небесної Батьківщини.

Небесний цех монолітності впливає з того, що чеснота породжує іншу чесноту. Це стає правилом життя, закономірністю. Існування небесного цеху монолітності забезпечується онтологічно обґрунтованою до життя людини в оновленій сфері – трансцендентальній, де пануватиме суцільна правда, надприродне право. Тому цех повинен бути монолітним, тобто комплексним інтегруванням усіх добрих справ в єдине, суцільне й міцне антропологічне утворення без єресей. Це тверда віра без різноманітних ерозій, це те, на що очікує трансцендентна сфера майбутнього життя.

Келією метафізичних умов слід розуміти усамітнену обитель людини, яка бажає позбутися неонтологічних звичок з метою набуття канонічності. У переносному розумінні ми маємо справу з метафізичною келією сонця, оскільки у своєму земному житті здійснюється убивання своєї плоті, для того, щоб побачити сонце, радість і, нарешті, щастя. Тільки через келійні обмеження можна налагодити своє праведне життя. Келійне життя не обов'язково означає монаше життя, життя в монастирі. Є частина людей, яка не бажає впливу на неї зла, а хоче зануритися у святість, долання зла добрими справами, перебувати там, де гріх не живе. Тоді можна вести бесіду про благодать, новий образ людини. Тобто умовну келію може створити для себе кожна людина. Вона насичує

свою обитель всіма сакральними предметами, створює відповідні природно-надприродні умови для отримання благодаті.

Школа богословського визнання є природною вишуканістю педагогіки. Безсумнівно, що школа як набутий досвід оживляє людину і навчає нести свій хрест для майбутнього спасіння. Відомо, що Закон Божий вкладений у совість людини, але спонукання до дій совісті здійснює школа богословського визнання. Існують різні форми шкіл, але найкращою формою школи буде та, яка підпорядкована Церкві, впливає з неї, оскільки в такому випадку підпорядкування людської волі Божій волі буде канонічною.

Неоекзистенційний шлях сучасної України тільки робить ще несміливі кроки до діяльності школи богословського визнання. Для прикладу можна вказати на починання Острозької національної академії, де започатковано (у 2012 р.) лабораторію християнської етики, педагогіки і психології. Духовні виміри сучасності, християнський патріотизм та інші чинники для богословського визнання дуже потрібні. В даний час це відчувається гальмуванням поширення онтологічного богословського визнання у навчальних закладах. Але все незабаром зміниться. Треба пам'ятати, що у людини повинні бути всі метаантропологічні чесноти, які переміщуються у відповідних життєвих орбітах. І періодична система чеснот потребує активного розвитку у школі богословського визнання.

Висновки. Канонічна педагогіка у метафізичному праві формується завдяки певним науково-дослідним алгоритмам, насиченим онтологічними композиційними визначниками. Основний зміст педагогічної компетентності у метафізичному праві полягає в тому, що вона є виховним засобом на совісті, а не на зовнішній поверхні. Повного розуміння такого висновку поки що в нашому суспільстві немає, негативний кінець є – деградація молоді. Можливо, цей кінець буде новим початком. Кінець настав сам собою, а не силою волі, так буде і з новим початком.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Джон МакТагарт Ель Тагарт. Природа існування. Пер. з англ. Ю. Олійника, т. II. К.: Темпора, 2022. 912 с.
2. Темплтон Дж. М. Всесвітні закони життя 200 вічних духовних принципів. Пер. з англ. Орислава Бриско. Львів: Видавництво «Апріорі», 2020. 600 с.
3. Штайн Е. Будова людської особи. Лекції з філософської антропології. Пер. з нім. Ілони Терзової. Жовква: Місіонер, 2011. 192 с.
4. Автохтонна культура URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/ Автохтонна культура](https://uk.wikipedia.org/wiki/Автохтонна_культура)

REFERENCES

1. *Dzhon MakTahart ElTahart. Pryroda isnuvannia* [The nature of existence]. Per. z anh. Yu. Oliinyka, t. II. K.: Tempora, 2022. 912 p. [In Ukrainian].
2. *Templton Dzh. M. Vsesvitni zakony zhyttia 200 vichnykh dukhovnykh pryntsyypiv*. [Universal laws of life 200 eternal spiritual principles] Per. z anh. Oryslava Brysko. Lviv: Vydavnytstvo «Apriori», (2020). 600 p. [In Ukrainian].
3. Shtain E. *Budova liudskoi osoby* [The structure of the human person]. Lektzii z filosofskoi antropologii. Per. z nim. Piony Terzovoi. Zhovkva: Misioner, 2011. 192 p. [In Ukrainian].
4. *Avtokhtonna kultura* [Autochthonous culture] URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/ Avtokhtonna_kultura](https://uk.wikipedia.org/wiki/Avtokhtonna_kultura) [In Ukrainian].

Дата надходження: 14.02.2023 р.

Stepan Slyvka

Lviv Polytechnic National University,
Institute of Law, Psychology and Innovative Studies,
Professor of the Department of Theory and
Philosophy of Law and Constitutionalism,
Doctor of Law, Professor
stepan.s.slyvka@lpnu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1683-4363>

CANONICAL PEDAGOGY IN METAPHYSICAL LAW

Views on upbringing, learning, education, development are always relevant, because different ideas of the influence of some people on others are the subject of research in many sciences. Earthly life, the spiritual environment requires every time to withdraw the mind from earthly, sensual concerns, and turn to spiritual supersensual, inaccessible mental problems that affect the ontological life activity of a person, which is regulated by the relevant norms.

By and large, we are talking about general pedagogy in positive law, about vital pedagogical knowledge, which is recognized as profound – soulful, spiritual. But this is not enough. This knowledge is fully justified by God’s providence and is highlighted in theological literature. It follows that there are such types of pedagogy as ordological (bodily), existential (spiritual) and transcendental (spiritual). I believe that it is appropriate (in this case) to combine them into the concept of canonical pedagogy.

Metaphysical law is a natural-supernatural secret writing, imbued with the spirit of wisdom, a cryptological method designed for the action of human supersensible principles. A special coded ontological code was created by divine eternity in order to obtain naturally permissible life innovations for the creative cognitive process of life. The metaphysical law, created by supernatural man on the basis of knowledge of natural and supernatural laws, natural phenomena, natural laws, contains theological motives of life, the meaning of the natural existence of the inner man and his salvation from evil. It is clear that metaphysical law works with positive law, natural law, canon law, ecclesiastical law, philosophy of law and pedagogy through spiritual unity and synergy.

Let’s resort to the following research algorithm: metaphysical law-canonical pedagogy – pedagogy in metaphysical law – canonical-law laboratory.

Metaphysical man needs metaphysical law and metaphysical pedagogy, despite the fact that man is currently most concerned with physical, bodily issues. Solving earthly concerns does not at all free a person from future heavenly cares. The current restless thoughts have reason to exist. Bodily ordological restlessness must be satisfied by the settlement of the future unearthly with the help of earthly means. Metaphysical law is such a tool.

Keywords: narrative; mentality; types of pedagogy; existence; self-reflexivity.